

A Pécsi Törvényszék a dr. Molnár Péter ügyvéd (fél címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Vicze-Iván Viktória jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása és kártérítés megfizetése iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2018. február 9. napján kelt 14.P.20.635/2012/133. számú ítélete ellen a felperes által 134., az alperes által 135. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és az alperest magánegészségügyi ellátás, gyógyászati segédeszköz és háztartási kisegítő költsége címén 2015. november 1. napjától 2018. február 28. napjáig terhelő járadék összegét havi 20.000 (húszezer) forintra, az alperes által ezen a jogcímen 2018. március 1. napjától kezdődően fizetendő járadék összegét 30.275 (harmincezer-kettőszázhetvenöt) forintra, a 2015. november 1. napjától 2018. február 28. napjáig terjedő időre járó hátralék összegét 560.000 (ötszázhatvanezer) forintra, és ennek az elsőfokú ítélet szerinti kamataira leszállítja, míg az alperest terhelő 308.372 forint marasztalási összeget 327.167 (háromszázhuszonhétézer-egyszázhatvanhét) forintra, és ennek az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira felemeli.

Megállapítja, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (hatvanezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesnél 2011. március 31. napján a jobb hónaljárokban jóindulatú kötőszövetes zsírdaganatot diagnosztizáltak. A jobb melle kb. 30 %-kal nagyobb volt a baloldalinál, ezért a zsírdaganat eltávolításával együtt plasztikai jellegű emlőkorrekcióra is sor került. Az alperesi intézményben 2011. június 20. napján a jobb hónalj felől felső-külső behatolásnak megfelelő műtét történt, a műtėti metszés így nem a szokásos emlőkisebbitő műtėti technikának felelt meg. A felperest 2011. június 22. napján otthonába bocsátották, a zárójelentés szerinti utasításokat betartotta, panasza nem volt. A műtéttel össze nem függő nyaki, derék- és vállpanaszai miatt igénybe vett gyógyfürdőkezelést követően, 2011. szeptember 13. napján jelent meg az alperes ambulanciáján, mert a jobb melle bedagadt, válla, felkarja fájdalmassá vált. A műtétet végző orvos nyirokpangás miatt speciális melltartó viselését,

nyirokmasszázst és rendszeres gyógytornát javasolt. 2011. október 26. napján a gyógytorna ellenére nem csökkenő panaszok mellett nyirokódémát diagnosztizáltak, egyéni tornát, nyirok drainage-t írtak elő. A kompressziós melltartó állandó viselése okán a felperesnél bőrbetegség lépett fel, emiatt 2011. november 11. napján bőrgyógyászaton gyulladásgátló, fertőtlenítő bőrkezelést és gyógyszeres kezelést javasoltak. 2012. április 4. napján a jobb vállában jelentkező kífokú mozgásbeszűkülés és érzékenység háttérben adhesiv capsulitist (fagyott váll szindrómát) vélelmeztek, gyógytornát, gyulladásgátló használatát javasolták.

A felperest korábban a térdeit érintő elfajulásos elváltozások miatt több alkalommal műtötték, reumatológiai ellátásban részesült, 2006. óta jár pszichiáterhez. 2002 novemberétől 40%-os munkaképesség-csökkenést vélelmeztek nála. 2011 áprilisában az össz-szervezeti egészségkárosodását 35%-ban állapították meg azzal, hogy abból 20% mozgásszervi, 10% pszichiátriai, 5% légzőszervi károsodás. A társadalombiztosítási perben kirendelt igazságügyi szakértő a kezelést igénylő nyirokpangást, a felperes relatíve egyensúlyban lévő pszichés állapotának felborulását is értékelve az össz-szervezeti egészségkárosodás megállapított mértékét 42%-ra emelte.

A felperes fájdalomcsillapító készítmények szedésére kényszerül, melynek havi költsége 3.500 forint. Napi 24 órában kompressziós melltartót kell viselnie, 2011. június 21. napjától 2012. augusztus 31. napjáig 10 db kompressziós melltartót vásárolt 136.502 forint értékben. 2012. március 7. és 2012. július 20. között 23 alkalommal vett igénybe gyógytornakezelést, melynek költsége 62.000 forint volt.

A felperes 71., 75., 90. és 118. sorszám alatt módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a testi épséghez, egészséghez fűződő jogát megsértette. Kérte, hogy a bíróság az alperest 7.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2011. augusztus 20. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai megfizetésére kötelezze.

A vagyoni kártérítési igényeit az alábbiak szerint terjesztette elő:

a 2011. november 11-i bőrgyógyászati ellátásával összefüggésben szükségessé vált gyógyszerek és gyógyhatású készítmények megvásárlásával felmerült 9.006 forint megtérítését kérte;

gyógyszerköltség címén 2011. július 1. napjától kezdődően havi 3.500 forintot igényelt; gyógyászati segédeszközök és rehabilitációs kezelések költsége körében a kompressziós melltartó költségére évi 24 db figyelembevételével a 2011. október 1. és 2017. augusztus 31. közötti időre összesen 1.986.800 forintot követelt, ezen belül a 2011. október 1. napjától 2015. október 31. napjáig terjedő időre havi 25.000 forintot, a 2015. november 1. napjától 2016. június 30. napjáig terjedő időre havi 31.000 forintot, a 2016. július 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig terjedő időre havi 36.700 forintot kért. 2017. szeptember 1. napjától kezdődően járadékként ezen a címen havi 36.700 forintot igényelt;

rehabilitációs kezelések költsége címén 2012. március 7. és 2012. július 20. között 23 alkalommal végzett gyógytorna 62.000 forint összegű költségének megtérítését kérte;

utazási többletköltség címén érvényesített igénye a 2011. szeptember 14. napjától 2014. december 31. napjáig terjedő időre 171.480 forint volt;

magánegészségügyi ellátások költsége címén 2015. november 1. napjától kezdődően a Földi-féle komplex nyirokterápiára évi 120.000 forint, a Terrier-módszerrel történő kezelésre évi 48.000 forint, a pszichiáter költségére havi 8.000 forint, vízi tornára évi 12.000 forint, illetve utóbbira 2016. január 1. napjától évi 15.300 megtérítését kérte. A 2015. november 1.

napjától 2017. augusztus 31. napjáig keletkezett 512.050 forint hátralék mellett ezen a címen 2017. szeptember 1. napjától havi 23.275 forint járadékot igényelt; háztartási kisegítő költsége címen évi 24.000 forint figyelembevételével a 2015. november 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig terjedő időre 44.000 forint, 2017. szeptember 1. napjától havi 2.000 forint járadék megtérítését kérte.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperes által igényelt összegeket eltúlzottnak tartotta.

A Pécsi Törvényszék a 14.P.20.635/2013/64. számú közbenső ítéletével, amely a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.058/2015/4. számú közbenső ítéletével emelkedett jogerőre, megállapította az alperes kártérítési felelősségének fennállását az alperes által 2011. június 20. napján végzett műtétet megelőző tájékoztatási kötelezettség, valamint a műtéti utókezelés elmulasztása miatt.

Az elsőfokú bíróság 14.P.20.635/2012/133. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes a felperesen 2011. június 20. napján végzett műtéttel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség és a műtéti utókezelés elmulasztásával megsértette a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogát. Az alperest 3.500.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2011. június 20. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai; gyógyszerköltség címen 2011. július 1. napjától havonta, minden hónap 5. napjáig havi 3.500 forint járadék, a 2011. július 1. és 2018. február 28. közötti időre ezen a címen 280.000 forint hátralék, és ennek 2014. augusztus 1. napjától a kifizetés napjáig járó kamatai; magánegészségügyi ellátás, gyógyászati segédeszköz és háztartási kisegítő költsége címen 2015. november 1. napjától 2015. december 31. napjáig havi 31.000 forint, 2016. január 1. napjától kezdődően havi 31.275 forint járadék, ezeken a címen a 2015. november 1. és 2018. február 28. közötti időre 875.150 forint hátralék és ennek 2016. október 1. napjától járó késedelmi kamatai; 308.375 forint és ennek 2014. augusztus 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamata megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A magánegészségügyi ellátás, gyógyászati segédeszköz és háztartási kisegítő költségére megítélt járadéktételben az elsőfokú bíróság a gyógyászati segédeszköz havi 13.000 forint, a magánegészségügyi ellátás havi 16.000 forint (2015. november-december), illetve havi 16.275 forint (2016. január 1. napjától) és a háztartási kisegítő havi 2.000 forint költségét vonta össze. A 308.372 forint marasztalási összeg három tételből tevődött össze: 136.502 forint gyógyászati segédeszköz 2015. október 31. napjáig felmerült költsége, 62.000 forint gyógytornával felmerült költség és 109.870 forint utazási költség.

Az elsőfokú bíróság rendelkezett a járadékfizetési kötelezettség előzetes végrehajthatóságáról, az alperest 285.348 forint állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezte, és úgy határozott, hogy a felek a jogi képvisellel felmerült költségeiket maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság a felperest ért nem vagyoni hátrány vizsgálata során számba vette, hogy a szakértő a felperes pszichés károsodását az alperesi károkozó magatartással összefüggésben 5%-os mértékben állapította meg, valamint, hogy a kompressziós melltartó folyamatos viselése, a rehabilitációs kezelésekre járás, a befagyott váll miatti fájdalomérzet, mozgásbeszűkülés a felperes korábbi életminőségéhez, életviteléhez képest negatív változást eredményezett. Az elsőfokú bíróság 3.500.000 forint összeget talált alkalmasnak a felperest ért hátrány kompenzálására.

A felperes vagyoni kárigényét az elsőfokú bíróság az alábbiak szerint bírálta el:

Az egyszeri alkalommal felmerült 9.006 forint gyógyszerköltséget nem ítélte meg, mert arra következtetett, hogy a 2011. november 11-i ambuláns lapon az orvosi javaslatban felsorolt gyógyszereket, készítményeket a felperes 2016. április 4. napján vásárolta meg, így az eltelt időre figyelemmel nem hozható összefüggésbe az ambuláns lap tartalma és a gyógyszerbeszerzés.

A gyógyászati segédeszközök és rehabilitációs kezelések költsége körében a felperesnek azt az állítását, hogy az alperesi magatartás okán kényszerül kompressziós melltartó folyamatos viselésére, a perben beszerzett szakvélemény alapján elfogadta. Figyelembe vette, hogy a kompressziós melltartó árát a társadalombiztosítás nem támogatja. Kifejtette, hogy a felperes a 2011. június 20. és 2015. augusztus 21. közötti időszakra lejárt követelésként azt a költséget igényelheti, amely a kompressziós melltartók vásárlása folytán nála igazoltan kiadásként jelentkezett, járadékigényét az ezt követő időre, 2015. október 1. napjától terjesztheti elő. Az elsőfokú bíróság a folyamatos használatra, a napi gyakoriságú mosásra figyelemmel a kompressziós melltartók elhasználódását két hónapban határozta meg azzal, hogy egyidejűleg két darab melltartóra feltétlenül szüksége van a felperesnek, ami évenként 12 darab megvásárlását feltételezi. A felperes által csatolt, időrendben legutolsó, 2016. július 6-i és július 11-i árajánlatok összegére is figyelemmel egy melltartó költségét (egyúttal a havi költséget) 13.000 forintban állapította meg.

A gyógytornakezelés kapcsán úgy foglalt állást, hogy arra a felperesnek bizonyosan szüksége volt, így a 2012. március 7. és 2012. július 20. között felmerült, számlával igazolt 62.000 forint kiadás megtérítését követelheti.

A magánegészségügyi ellátások tekintetében az elsőfokú bíróság elfogadta a szakvéleménynek azt a megállapítását, hogy a társadalombiztosítás keretében nyújtott kezelés nem elegendő, indokolt a Földi-féle komplex nyirokterápia és a váll Terrier-módszerrel történő kezelése is, így az elsőfokú bíróság a felperes ez irányú igényét 2015. november 1. napjától kezdődően megalapozottnak minősítette. A szakvélemény adatait egybevetve a felperes által előterjesztett igényekkel és az azokat alátámasztó okiratokkal, úgy foglalt állást, hogy a Földi-féle terápia költségeként megjelölt évi 120.000 forintot, a Terrier-módszerrel történő kezelés költségeként meghatározott évi 48.000 forintot, valamint a társadalombiztosítás által támogatott vízi torna önrészét (2015. december 31. napjáig 400 forint/alkalom, évi 12.000 forint, 2016. január 1. napjától 510 forint/alkalom, évi 15.300 forint) az alperes köteles megtéríteni. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem találta indokoltnak pszichiáter magánúton történő igénybevételét arra figyelemmel, hogy a társadalombiztosítás terhére a pszichiátriai gondozás megvalósítható, a magánúton történő ellátás indokoltságát a szakvélemény adatai sem támasztják alá. A fenti adatok alapján az elsőfokú bíróság 2015. november 1. és 2015. december 31. közötti időre éves viszonylatban 180.000 forint, havi 16.000 forint, 2016. január 1. napjától kezdődően évi 183.300 forint, havi 16.275 járadékigényt tartott alaposnak.

A háztartási kisegítő költségeként megjelölt havi 2.000 forint felperesi igényt nem találta eltúlzottnak az elsőfokú bíróság, mert a mozgásbeszűkülés okán a felperes a váll és a kar nagyobb intenzitással, mozgástartománnyal járó használatával járó munkákat (függönyök levétele, felrakása, ablaktisztítás) nem tudja elvégezni.

A perköltség viseléséről arra figyelemmel határozott, hogy a felperes 50%-ban lett pernyertes, így a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 81.§ (1) bekezdése alapján a jogi képviselőjükkel felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az elsőfokú ítélet ellen mindkét fél fellebbezett. A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a nem vagyoni kártérítés összegének 7.000.000 forintra történő

felemelését, az alperes 9.006 forint egyszeri gyógyszerköltség megtérítésére kötelezését, a 308.372 forint összegű vagyoni kártérítés 1.396.870 forintra történő felemelését, a magánegészségügyi ellátás, gyógyászati segédeszköz és háztartási kisegítő járadéka összegének havi 61.975 forintra történő felemelését, a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását és az alperes elsőfokú perköltség megfizetésére, ezen belül 7.380 forint szakértői vizsgálaton való megjelenéssel felmerült költség megtérítésére kötelezését kérte.

Fellebbezését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál nem mérlegelt minden körülményt, a megállapított összeg nem alkalmas az őt ért nem vagyoni hátrány kompenzálására. Kiemelte, hogy a nyiroködéma maradandó egészségkárosodást jelent, egész életében el kell viselnie annak hátrányait. A károkozás időpontjában 42 éves volt, fiatalon szenvedett egészségkárosodást. Az élete végéig viselendő kompressziós melltartó miatt gátlásossá vált, emiatt megromlott a párkapcsolata is. Az ítéleti tényállás vonatkozásában állította, hogy nem járt 2006 év óta rendszeresen pszichiáterhez, 2002. november 1-től nem véleményezett nála orvosszakértői bizottság 40 %-os munkaképesség-csökkenést, a műtét után pedig nem 40, hanem 42 % mértékű munkaképesség-csökkenést állapítottak meg.

A 9.006 forint gyógyszerköltséggel összefüggésben rámutatott, tévedés, hogy 2016. április 4. napján vásárolta meg ezeket a készítményeket, ebben az időpontban csak gyógyszerértékesítőtől igazolást kért az ambuláns lapon szereplő gyógyszerek áráról, a beszerzésre ténylegesen 2011-ben került sor.

A kompressziós melltartók kapcsán arra hivatkozott, hogy a számlával igazolt költség nem a teljes költsége. Nem csak az elsőfokú bíróság által megjelölt darabszámú melltartót vásárolta meg, csupán ennyiről őrizte meg a számlát, ugyanakkor a számlával igazolt költség sem 135.502 forint, hanem 146.291 forint volt. Kiemelte, nem elégséges az elsőfokú bíróság által megállapított évi 12 db melltartó, mert eltérő kialakítású melltartót visel nappal, illetve éjszaka, a két hónap kihordási idő és az egy garnitúra váltás okán így minimum évi 24 db melltartóra volt, van és lesz szüksége. Vitatta az elsőfokú bíróság által elszámolt 13.000 forint összegű darabárát is, az elsőfokú bíróság által figyelembe vett 2016. július 6-i árajánlat alapján 14.274 forint + Áfa egy db melltartó ára, amire még 2.000 forint szállítási költség is rakódik, így változatlanul állította, hogy 18.350 forint/db ár nem eltűzött.

A gyógytornakezeléssel összefüggésben megtérítendő 62.000 forintot és a 109.870 forint utazási költségtérítés összegét fellebbezési kérelme nem érintette, így a 308.372 forint marasztalási összeget alkotó három résztétel közül a 136.502 forint felemelését kérte 1.225.000 forintra, ebből következett a 1.396.870 forintra vonatkozó fellebbezési kérelem.

A magánegészségügyi ellátás költségeivel összefüggésben a pszichiátriai kezelés figyelmen kívül hagyását kifogásolta. Arra hivatkozott, hogy a területileg illetékes kezelőorvost ismeri, de nem bízik benne, így gyógyulása érdekében jogában áll olyan egészségügyi ellátást választani, amelyben leginkább megbízik. A LEGI-ben nagyon kevés idő jut egy betegre, az ott nyújtott kezeléstől érdemi gyógyulás nem várható. A magánegészségügyi ellátás, gyógyászati segédeszköz és háztartási kisegítő megtérítése jogcímén a keresetével egyezően, de az elsőfokú bíróság által alkalmazott összevonást követve $(23.275 + 36.700 + 2.000 =)$ kérte a járadék 61.975 forintra történő felemelését.

A perköltségre vonatkozó részében a fellebbezését azzal indokolta, hogy a fellebbezés teljesítése esetén a pernyertesség-pervesztesség aránya is megváltozik, így az alperest perköltségben kell

marasztalni. Miután pedig az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a szegedi szakértői vizsgálaton való megjelenése megtérítéséről, ennek pótlását is kérte.

A felperes módosított kereseti kérelme a vagyoni kártérítési tételek kapcsán késedelmi kamatkövetelés iránti igényt nem tartalmazott, e vonatkozásban azonban a felperes a másodfokú tárgyaláson az 1952. évi Pp. 247.§ (1) bekezdésébe nem ütköző módon, az 1952. évi Pp. 146.§ (5) bekezdés c) pontja alapján keresetét az eredetileg nem követelt járulékokra kiterjesztette, az elsőfokú ítéletben írt marasztalásnak megfelelő időponttól kérte az egyes kártérítési tételek után az alperes késedelmi kamatban történő marasztalását.

Az alperes fellebbezésében úgyszintén az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte azzal, hogy a nem vagyoni kártérítés összegét a másodfokú bíróság szállítsa le 2.500.000 forintra, a havi járadék összegét 2015. november 1. napjától 10.666 forintra, és ennek megfelelően csökkentse a lejárt időszakra vonatkozó járadék összegét is, míg az egyösszegű vagyoni kártérítést szállítsa le 295.372 forintra.

Az alperes álláspontja szerint a nem vagyoni kártérítés összegét eltúlzott mértékben állapította meg az elsőfokú bíróság. Dr. K É igazságügyi orvosszakértő az életminőségben beállt negatív irányú változást úgy számszerűsítette, hogy a nyirokódémával kapcsolatban fellépő egészségkárosodás mértéke 7%, a vállal összefüggő elváltozás 5-7%, a pszichés elváltozás 5%, így az alperesi mulasztással összefüggésben kialakult egészségkárosodás 15-17 %-ra tehető, azonban a nyirokrendszer sértése és a váll átmeneti korlátozottsága semmiképpen sem lett volna elkerülhető. A felperest 2017 nyarán vizsgáló dr. H Gy igazságügyi orvosszakértő az állapotával kapcsolatban konkrétumot nem tudott mondani. A felperes így nem igazolt olyan mértékű egészségkárosodást, mely az ítéletben megállapított nem vagyoni kártérítést megalapozná.

A 10.666 forint járadékigényt az alperes annyiban találta indokoltnak, hogy abból 3.500 forint a gyógyszerköltség, 2.166 forint a melltartóra eső költség és 5.000 forint az egészségügyi ellátás költsége. A felperes bizonyítottan átlagosan évente 2 db melltartót vásárolt, így 13.000 forint darabár alapulvételével évente 26.000 forint költsége merül fel, ami havi 2.166 forint járadékigényt alapoz meg. Rámutatott az alperes arra, hogy a melltartóviselés a nyirokódéma nélkül is szükséges lenne.

A magánegészségügyi ellátások tekintetében arra utalt, hogy dr. K É orvosszakértő véleménye szerint a felperes állapota végleges, ugyanakkor arról nem nyilatkozott a szakértő, hogy a végleges állapot fenntartásához kezeléseket kellene alkalmazni. A felperes állapota vízi tornával és átlagosan havi egy alkalommal történő magánúton igénybe vett egészségügyi ellátással szinten tartható, ezért a magánegészségügyi ellátás körében havi 5.000 forint megtérítése indokolt. A gyógytornakezelés miatti 62.000 forint marasztalási összegből az A Kft. által 2012. március 7-i dátummal 13.000 forintról kiállított számla kapcsán vitatta, hogy az a gyógytorna költsége lenne.

A háztartási kisegítő alkalmazása körében a felmerülő igény jogalapját is vitatta az alperes azzal, hogy a felperes mozgásszervi panaszai a perbeli ellátástól függetlenül is fennállnak, sorsszerű megbetegedései miatt korlátozott bizonyos házimunkák elvégzésében.

A peres felek fellebbezési ellenkérelme az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperes és az alperes fellebbezése kisebb részben alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás adatai alapján az alábbiakkal kiegészíti, illetve pontosítja:

A felperes 1968. évben született, a 2011. június 20-i beavatkozás idején 43 éves volt. 2003. és 2006. évben is szorongásos depresszív tünetekkel állt pszichiátriai kezelés alatt, majd pszichiátriai kezelése 2010. évtől, munkahelyének elvesztése folytán ismételten indokoltá vált.

A felperesnél az alperesi beavatkozással összefüggésben súlyosnak nem minősülő emlő-nyirokódéma alakult ki, a műtéttel érintett emlő duzzadtabb, érzékenyebb, az ellenoldalihoz képest 20% mértékű tömegkülönbség jelentkezik. A nem domináns oldali jobb vállában (a felperes balkezes) az elhúzódó inaktív szakaszra visszavezethetően kismértékű mozgásbeszűkülés és fájdalmasság alakult ki. Fizikai állapotromlásával összefüggésbe hozható pszichés zavara fennáll, de az relative jól kompenzált. Az alperesi mulasztással okozati összefüggésbe hozható egészségkárosodás a váll mozgáskorlátozottságából eredően 5-7%, az emlő-nyirokódéma folytán 7%, a pszichés elváltozások miatt 5% mértékű, ami összességében 15-20% mértékű össz-szervezeti egészségkárosodást alapoz meg.

Állapota miatt folyamatosan kezelésre szorul, a vállat érintő, illetve a nyirokkeringést javító gyógytornát kell végeznie, állandó jelleggel kompressziós melltartót kell viselnie.

A kompressziós melltartó viselése miatt kialakult bőrbetegség kezelése 2011. novemberében 9.006 forint költséggel, a 2012. március 7. és 2012. július 20. között 22 alkalommal végzett gyógytorna 49.000 forint költséggel járt, a vállpanaszai miatt 2012. március 7. napján igénybe vett szakorvosi vizsgálat költsége 13.000 forint volt.

A 2011. október 3. és 2015. július 31. közötti időben a felperes nem 10, hanem 12 db kompressziós melltartót szerzett be, ezeknek a vételára a szállítási költség nélkül összesen 136.501 forint volt, szállítási költséggel együtt a bekerülési költség 146.291 forintot tett ki. A felperesnek 2015 októberétől, illetve a jövőben is rendszeresen évi 12 darab kompressziós melltartót kell vásárolnia, ezzel felmerülő többletköltsége egy darabra vetítve a 13.000 forintot eléri. A 2015. november 1. és 2018. február 28. közötti időszakban ezen a címen felmerült költség 364.000 forint volt.

A felperes a műtéti következmények miatt rendszeresen igénybe veszi a társadalombiztosítás által támogatott vízi gyógytornát, amivel 2015. november 1. napjától kezdődően éves átlagban 12.000 forint, 2016. január 1. napjától évi 15.300 forint költsége merült fel és ez a költség a jövőben is fel fog merülni. Emellett állapota a Földi-féle komplex nyirokterápia alkalmazását igényli, ami évi 120.000 forint költséggel jár, indokolt a Terrier-módszerrel történő kezelése is évi 48.000 forint költséggel, ezeket a kezeléseket azonban a felperes 2015. november 1. napját követő időszakban ténylegesen nem vette igénybe. A 2015. november 1. és 2018. február 28. közötti időszakban a magánegészségügyi ellátásokkal (illetve a társadalombiztosítás által támogatott kezelés önrészeivel) felmerült költség 140.000 forint volt. A jövőben indokoltan felmerülő költség ezen a címen átlagosan havi 15.275 forint.

A felperes a bal vállat kifejezetten igénybe vevő háztartási munkákban segítségre szorul. A pótlásra szoruló munkájának ellenértéke havi 2.000 forint, a 2015. november 1. és 2018. február 28. közötti időszakban 56.000 forint volt.

A felperes a fellebbezésében vitatta, hogy a pert megelőzően nála 40%-os mértékű munkaképesség-csökkenést állapítottak volna meg, ezt az adatot azonban dr. **K É** igazságügyi szakértő által készített orvosszakértői vélemény személyes vizsgálati része tartalmazza (47. sorszám alatt csatolt 2. oldal), melyre a felperes észrevételt nem tett, ettől eltérő adatot nem bizonyított, így az elsőfokú bíróság ezt a tényt helyesen rögzítette.

A kiegészített tényállásra figyelemmel a felperesnél kialakult nem vagyoni sérelem körében értékelni kellett, hogy 42 éves korában szenvedte el az egészségkárosodást, így előreláthatóan évtizedekig kell az abból származó hátrányokkal együtt élnie. A jobb váll csekélyebb mértékű mozgásbeszűkülése és fájdalmassága nem csupán egyes mindennapi tevékenységeiben korlátozza, de egyúttal azt is eredményezi, hogy az amúgy is sorsszerű mozgásszervi elváltozásokkal küzdő felperesnél egy korábban egészséges testtájék is problémássá vált. A mellben jelentkező ödéma ugyan nem súlyos fokú, de a felperes számára folyamatosan kellemetlenséget okoz, esztétikai hátrányt jelent. A kompressziós melltartó élethosszig tartó, állandó viselése kényelmetlen, és lehetetlenné teszi a felperes számára, hogy ízlésének, igényeinek megfelelő fehérneműt, fürdőruhát válasszon, a gyógyászati melltartó takarása a felsőruházatának megválasztását is befolyásolja. E körülmények folytán nőiségének megélésében is kedvezőtlen helyzetbe került. Rendszeresen jelentkező feladatot jelent számára a szükséges kezelések felvétele, életvitelét ehhez kell igazítania. Az a tudat, hogy állapotán nem lehet segíteni, a felperest lelkileg megviselte.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a fentiekben jelentkező hátrányok másnemű előnnyel történő ellentételezésére a 2011. évi ár- és értékviszonyokra figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított 3.500.000 forint szükséges, ugyanakkor - a mozgáskorlátozottság csekélyebb fokára figyelemmel - egyúttal elegendő is, így a másodfokú bíróság sem annak felemelésére, sem a leszállítására nem látott lehetőséget.

A 9.006 forint gyógyszerköltség tekintetében a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy az általa a 14.P.20.635/2012/90. számú utóirat mellékleteként csatolt, a gyógyszerköltségeket részletező igazolás számlának nem tekinthető, és nem a kiállítása időpontjában felmerült költséget tükrözi. A felperes a 2011. november 11-i bőrgyógyászati ellátása során rendelt gyógyszerek, készítmények használatára rászorult, nem merült fel adat arra nézve, hogy azokat nem váltotta ki, így ebben a kérdésben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságétól eltérő ténybeli következtetésre jutva megállapította, hogy e költség a felperesnél a kompressziós melltartó viselésének szövődményeként kialakult bőrbetegség kezelésével merült fel, ilyenként azt az alperesnek meg kell térítenie.

Az alperes a rehabilitációs kezeléssel felmerült 62.000 forint megtérítése iránti igényből az **A Kft.** által 2012. március 7-i járóbeteg ellátásról kiállított 13.000 forint összegű számlával igazolt költség indokoltságát vitatta. A másodfokú bíróság azonban figyelemmel volt arra, hogy a rendelkezésre álló orvosi iratanyag alapján a felperest nem szűnő vállpanaszai miatt magánbetegként 2012. március 7. napján dr. **Sz I** vizsgálta. Az időpontok egybeesése okán a másodfokú bíróság arra következtetett, hogy a 13.000 forint összegű számla ezzel a vizsgálattal összefüggésben merült fel, így az ugyan nem mint gyógytorna, hanem mint egyéb orvosi ellátás költsége a perbeli alperesi mulasztással összefüggésben áll.

A kompressziós melltartó viselésével felmerülő költség körében a másodfokú bíróság okszerűnek találta azt az elsőfokú bíróság által alkalmazott megközelítést, miszerint a hátralékos időszakra az igazoltan felmerült költségek figyelembevétele indokolt. A felperes tisztában volt azzal, hogy igényét peres úton kell érvényesítenie, annak alátámasztására az igazolásokat, számlákat meg kell

öriznie, így alaposan feltehető, hogy a megőrzött és csatolt számlák a ténylegesen felmerült költségeket tükrözik. Annyiban azonban alapos volt ebben a kérdésben a felperes fellebbezése, hogy az elsőfokú bíróság a szállítással felmerült költséget nem vette figyelembe (aminek indokát nem adta), holott nem merült fel arra utaló adat, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségét sértette volna meg azáltal, hogy nem helyben vásárolta meg a melltartókat. Így a szállítási költség is olyan indokolt költség, amelynek megtérítésére a károkozó köteles, ezért az ezen a címen megállapított 136.502 forint marasztalási költséget a másodfokú bíróság a szállítási költségre eső költséghányaddal felemelte. Egyebekben a rendelkezésre álló adatok alátámasztották, hogy a felperes szükségletét évi 12 darab melltartó kielégíti, átlagosan havi egy darab beszerzése indokolt és szükséges, a felperes által elszámolt évi 24 darab eltúlzott, míg az alperes által figyelembe venni kért évi 2 darab nyilvánvalóan elégtelen. A darabonként és egyúttal havonként figyelembe vett 13.000 forint költség is megfelelő volt, figyelemmel egyrészt arra, hogy a szállítási költség nem darabonként merül fel, a korábbiakban is jellemzően egyszerre két darabot rendelt a felperes, másrészt a felperesnek egyebekben is kellett volna melltartót vásárolnia, amit azonban akár olcsóbb beszerzési forrásból is megoldhatott volna.

A magánegészségügyi ellátás költségeivel összefüggésben az elsőfokú bíróság arra volt figyelemmel, hogy a beszerzett orvosszakértői vélemények az alperes fellebbezési hivatkozásaival ellentétben alátámasztották a társadalombiztosítás által nem támogatott kezelések (Földi-féle komplex nyirokterápia, Terrier-féle gyógytorna kezelés) szükségességét. A felperes azonban saját előadásából kitűnően a hátralékos követeléssel érintett, 2015. november 1. napjától kezdődő időszakban ezeket nem vette igénybe, az igény érvényesítését is arra alapította, hogy szüksége lenne ezekre a kezelésekre. A másodfokú bíróság ezért a hátralékos időszakra mellőzte az igénybe nem vett terápia költségeinek elszámolását, és azokat csak a folyamatos járadékigény tekintetében, az elsőfokú ítélet kihirdetésétől számított időszakra vette figyelembe. Mivel az alperes havi 5.000 forintot ezen a címen elismert, az 1952. évi Pp. 253.§ (3) bekezdésére figyelemmel a hátralékos 28 hónapos időszakra a másodfokú bíróság ezzel számolt.

Emellett észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett a havi átlagos költség meghatározásakor, figyelemmel arra, hogy a társadalombiztosítás által támogatott vízi torna évi 15.300 forint, a Földi-féle nyirokterápia évi 120.000 forint, a Terrier-féle kezelés évi 48.000 forint költsége összesen 183.300 forint, amelynek havi átlaga nem 16.275 forint, hanem 15.275 forint, így ebben az összegben indokolt a felperes egészségügyi ellátásával felmerült költség figyelembevétele.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel abban a kérdésben, hogy a pszichiátriai kezelés társadalombiztosítási ellátás keretében is elérhető, így a felperes ezzel kapcsolatban felmerült költségeinek részleges megtérítését az alperestől az 1959. évi Ptk. 340.§ (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel nem igényelheti.

A háztartási kisegítő költségét illetően a másodfokú bíróság - figyelemmel arra, hogy a felperes jobb vállá kisebb fokú mozgásbeszűküléssel érintett - az elsőfokú bíróság által is csekély összegűnek minősített igényt alaposnak találta. A jobb váll mozgásbeszűkülésre figyelemmel, a váll fokozott igénybevitelével járó háztartási munkák vonatkozásában elfogadható, hogy a felperes segítségre szorul, amivel havi 2.000 forint költsége bizonyosan felmerül.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezéssel érintett részében részben, az egyszeri gyógyszerköltséget, a gyógyászati segédeszköz költségét és a

magánegészségügyi ellátás költségét érintően változtatta meg az 1952. évi Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján.

Az elsőfokú ítélet szerinti marasztalás a másodfokú ítéletben írt változtatásokkal az alábbiak szerint alakult (dőltén szedve a fellebbezéssel nem érintett, félkövéren a megváltoztatott tételek, a járadékok 2018. március 1. napjától kezdődően esedékesek):

nem vagyoni kártérítés	elsőfokú ítélet	másodfokú ítélet
gyógyszerköltség egyszeri	3.500.000 forint	3.500.000 forint
<i>gyógyszerköltség járadék</i>	0 forint 3.500	9.006 forint 3.500
<i>gyógyszerköltség hátralék (2011. szept. 1. - 2018. febr. 28.)</i>	<i>forint/hó 280.000</i>	<i>forint/hó 280.000</i>
	<i>forint 62.000</i>	<i>forint 62.000</i> forint
rehabilitációs kezelés költsége	forint 136.502 forint	146.291 forint
gyógyászati segédeszköz költsége	13.000 forint/hó	13.000 forint/hó
gyógyászati segédeszköz járadék	364.000 forint	364.000 forint
gyógyászati segédeszköz hátralék	<i>109.870 forint</i>	<i>109.870 forint</i>
(2015. nov.1. - 2018. febr. 28.)	16.275 forint/hó	15.275 forint/hó
<i>utazási többletköltség</i>	455.150 forint	140.000 forint
magánegészségügyi ellátás járadék	2.000 forint/hó	2.000 forint/hó
magáneü.-i ellátás költsége hátralék	56.000 forint	56.000 forint
(2015. nov. 1. - 2018. febr. 28)		
háztartási kisegítő járadék háztartási		
kisegítő hátralék (2015. nov. 1. -		
2018. febr. 28.)		

Az elsőfokú bíróság által a gyógyászati segédeszköz, magánegészségügyi ellátás és háztartási kisegítő költségére megítélt összevont, és az átláthatóság érdekében a másodfokú bíróság által is ebben a szerkezetben kezelt járadéktétel 31.275 forint összege így a magánegészségügyi ellátás költségét érintő havi 1.000 forint leszállítás miatt változott 30.275 forintra.

A gyógyászati segédeszköz 2015. október 31. napjáig felmerült 136.502 forint költsége, a gyógytornával felmerült 62.000 forint költség és 109.870 forint utazási költség által alkotta 308.372 forint elsőfokú ítélet szerinti marasztalási összeg a gyógyászati segédeszköz költségét érintő változtatás folytán nőtt 9.789 forinttal, az egyösszegű gyógyszerköltség miatt 9.006 forinttal (összesen 327.167 forintra).

A csekély mértékű módosítások az elsőfokú bíróság által megállapított pernyertességi-pervesztességi arányokat számottevően nem változtatták meg. A felperes elsőfokú perköltséget érintő fellebbezése az 1952. évi Pp. 81.§ (2) bekezdésének alkalmazására nem terjedt ki, így a másodfokú bíróság az elsőfokú perköltségre vonatkozó részében az elsőfokú ítéletet csak annyiban változtatta meg, hogy a saját költség viselésére vonatkozó rendelkezést valamennyi költségre kiterjesztette. Ennek oka, hogy az előlegezett költségek összege között számottevő különbség nem állt fenn, így a szegedi szakértői vizsgálaton történő megjelenéssel felmerült költséget sem volt indokolt elkülönítetten kezelni.

Pertárgyértékét tekintve a felperes fellebbezése az alábbiakban volt kifejezhető: nem vagyoni kártérítés 3.500.000 forint, gyógyszerköltség 9.006 forint, gyógyászati segédeszköz költsége (23.700 forint x 12 =) 284.400 forint, magánegészségügyi ellátás költsége (7.000 forint x 12 =)

84.000 forint, összesen 3.877.406 forint. A felperes fellebbezése túlnyomórésztben eredménytelen maradt, miután pertárgyértékben kifejezhetően kizárólag a 9.006 forint egyszeri gyógyszerköltség vonatkozásában találta azt alaposnak a másodfokú bíróság.

Az alperes fellebbezése pertárgyértékben kifejezve az alábbiak szerint alakult: nem vagyoni kártérítés 1.000.000 forint, gyógyászati segédeszköz költsége (10.834 forint x 12 =) 130.008 forint, rehabilitációs kezelés költsége 13.000 forint, magánegészségügyi ellátás költsége (11.275 forint x 12=) 135.300 forint, összesen 1.278.308 forint. Az alperes fellebbezése a magánegészségügyi ellátás hátralékos összege tekintetében volt eredményes, ami pertárgyértékben nem volt kifejezhető. A sikertelen fellebbezések között pertárgyértékben kifejezhető különbség az alperes javára 2.590.092 forint, melynek alapulvételével köteles a felperes az 1952. évi Pp. 81.§ (1) bekezdésére figyelemmel az alperesnek másodfokú perköltséget fizetni, melynek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alkalmazásával 60.000 forintban állapította meg. A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, az alperest személyes illetékmentesség illeti meg, így a költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése, 14.§- alapján a feljegyzett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Pécs, 2018. június 7.

. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogyicska Petra s.k. bíró